

<https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-02>

УДК 378.147

Бао Шуцзюань

здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

м. Харків, вул. Алчевських 29, Україна, 61022

baozi288@126.com <https://orcid.org/0009-0000-1673-8366>

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КНР

Постановка проблеми. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку є одним із найважливіших завдань сучасної освіти. У КНР цій проблемі приділяється значна увага. Розроблено та впроваджено низку методів і засобів, спрямованих на стимулювання пізнавальної активності дітей, розвиток їхнього мислення, пам'яті, уваги, мовлення та інших психічних процесів.

Мета статті – визначити методи та засоби, які сприяють інтелектуальному розвитку дітей дошкільного віку в КНР.

Матеріали і методи: аналіз наукової літератури з проблеми інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку; вивчення програм та методичних посібників, що використовуються в дошкільних навчальних закладах КНР; огляд онлайн-ресурсів, присвячених цій темі.

Результати дослідження. В КНР для інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку використовується широкий спектр методів і засобів, які можна умовно поділити на такі групи:

- ігри та ігрові вправи. Ігри є одним із найефективніших методів розвитку пізнавальної активності дітей. У КНР розроблено безліч ігор, спрямованих на розвиток мислення, пам'яті, уваги, мовлення, уяви та інших психічних процесів;
- заняття з розвитку мовлення. Значна увага в КНР приділяється розвитку мовлення дітей. На заняттях з розвитку мовлення діти вчать чітко вимовляти звуки, правильно будувати речення, розповідати вірші, переказувати казки та творити власні розповіді;
- заняття з математики: На заняттях з математики діти знайомляться з цифрами, геометричними фігурами, вчать рахувати, вимірювати та вирішувати прості задачі;
- заняття з природознавства: На заняттях з природознавства діти знайомляться з навколишнім світом, вчать спостерігати, досліджувати та робити висновки;
- заняття з мистецтва: Заняття з мистецтва сприяють розвитку творчої уяви, естетичного смаку та дрібної моторики рук.

Висновки. В КНР розроблено та впроваджено систему методів і засобів, що забезпечує ефективний інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку. Ця система ґрунтується на наступних принципах: наочність (використання наочних матеріалів (картинок, іграшок, природних матеріалів) сприяє кращому засвоєнню знань і розвитку пізнавальної активності дітей); грайливість (використання ігрових методів робить процес навчання цікавим і захоплюючим для дітей); індивідуальний підхід (урахування індивідуальних особливостей кожної дитини забезпечує її максимальний розвиток). Досвід КНР може бути корисним для України при розробці програм та методичних посібників для дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: інтелектуальний розвиток, дошкільний вік, Китай, методи, засоби, ігри, мовлення, математика, природознавство, мистецтво.

Як цитувати: Бао Шуцзюань. Методи та засоби інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку в КНР. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2023. №53. С. 16-23. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-02>

In cites: Bao Shujuan. (2024). Methods and means of intellectual development of preschool children in China. *Scientific Notes of the Pedagogical Department*. №53, 16-23. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-02> [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку є одним із найважливіших завдань сучасної освіти. У КНР цій проблемі приділяється значна увага. Розроблено та впроваджено низку методів і засобів, спрямованих на стимулювання пізнавальної активності дітей, розвиток їхнього мислення, пам'яті, уваги, мовлення та інших психічних процесів.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідження останніх років дали підстави стверджувати, що основні дослідження вчених щодо розвитку інтелектуального розвитку дошкільників зосереджені на таких напрямках: теоретичні основи інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку (Ган Чуньян, Іцзян Го, Лонг Хан, Сунь Цзінцю, Ці Йонг, А. Микуліна, Є. Синичка); розробка методів та засобів інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку (Чжан Цей, Л. Шелестова); вивчення впливу різних факторів на інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку (Вай Цзянь, Лю Цзянь); впровадження інноваційних методів та засобів інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку в практику роботи дошкільних навчальних закладів (Ван Цзінь, Чень Цін та ін.).

Мета статті – визначити методи та засоби, які сприяють інтелектуальному розвитку дітей дошкільного віку в КНР.

Матеріали і методи: аналіз наукової літератури з проблеми інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку; вивчення програм та методичних посібників, що використовуються в дошкільних навчальних закладах КНР; огляд онлайн-ресурсів, присвячених цій темі.

Результати дослідження. Обґрунтовуючи методи та практичні аспекти інтелектуального розвитку та розумового виховання дітей дошкільного віку, передусім наголошуємо на важливій ідеї, яка визначає пріоритети дошкільного виховання в КНР: дитина завжди є центром планів, програм і організаційних заходів. Дитиноцентричне спрямування дошкільної освіти не лише теоретично обґрунтоване, але й є обов'язковим для будь-якого педагога, який працює в дошкільному закладі. У Китаї створюються програми, спеціально розроблені для вихователів-практиків, які описують діяльність, пов'язану з дітьми, і охоплюють усі сфери практичної діяльності педагога. Таким чином, увага дошкільних працівників акцентується на тому, що дитина в дошкільному віці потребує простору в широкому розумінні цього слова, щоб вона могла виявляти свої таланти та здібності, а також пізнавати себе та

навколишній світ. При цьому дітям потрібна постійна кваліфікована підтримка та супровід відповідно до віку та здібностей.

В дошкільних закладах КНР особлива увага приділяється розвитку мови дитини, оскільки дуже важливо, щоб дитина навчилася висловлювати свої власні думки та спілкуватися з дорослими. Розвиток творчих здібностей і продуктивної діяльності, які тісно пов'язані з активністю, також є важливим. Для цього використовуються різні підходи до роботи з дітьми, які будуть розглянуті пізніше [1; 4].

Стихійні ідеї, фантазія та спроби створити оригінальний дизайн ідеї чи діяльності вітаються педагогами під час роботи з дошкільниками для їх інтелектуального розвитку. Це можна виразити через інтелектуальну дискусію щодо теми, роботу над проблемою або ігровий матеріал [6; 20]. Китайські вчителі наголошують на тому, що, сприяючи дітям, вихователька повинна враховувати, що діти розвиваються на різних щаблях, тому їхні вимоги різні.

У дошкільних закладах Китаю розвиток мовних навичок відбувається одночасно з розвитком інтелекту дитини. Діти можуть висловлювати свої думки про події чи явища за допомогою ілюстрацій із дитячих книжок, які представляють проблеми, які виникають у дошкільників. Правило говорить: «Не слово виховательки важливе, а слово дитини» [3; 12].

Діти також мають можливість передавати свої почуття через почуття, такі як задоволення, радість і спокій. Вихователям варто запропонувати провести рольову гру, якщо тексти, з якими діти працюють, дозволяються. Ролева гра є важливим засобом активізації вербальної та розумової діяльності дошкільників. Чи знайомі діти зі звуками, є важливим для мовного розвитку. Отже, важливо, щоб у грі використовували звуки, які діти вже чули і розуміють. У дошкільному віці діти можуть ідентифікувати звуки транспортних засобів, трамваїв, літаків тощо. Прагматична сторона вербальної комунікації вказує на те, що мова є важливим засобом спілкування та способом вираження думок, емоцій і вражень. Невеликі історії, повідомлення та оповідання корисні для розвитку мовлення [8].

Семантичний аспект стосується лексики, яку використовують діти. Розумовий розвиток дитини значною мірою сприяє розширенню лексики. Китайські вчителі стверджують, що правило «від простого – до складного, від конкретного – до абстрактного» повинно сприяти розширенню словникового запасу дитини-дошкільника.

Ігрова діяльність є важливою для синтаксичного аспекту, оскільки вона ефективно забезпечує ознайомлення з основними граматичними правилами та вивчення їх. Тексти пісень, казок, віршів і дитячих книг використовуються для дослідження мови в китайському дитячому садку. Вихователям завжди належить стежити за тим, щоб зміст літературних творів відповідав рівню розвитку, індивідуальним особливостям дитини та цілям виховання та розвитку.

Відмітимо, що в дитячому садку існує широкий спектр стратегій розвитку мовлення, які враховують диференційований підхід до кожної дитини, щоб забезпечити оптимальний розвиток особистості. Педагогічна мета вихователів-дошкільників полягає в тому, щоб спонукати кожного вихованця розширювати, поглиблювати та диференціювати комунікативні навички, які вони отримали вдома. Щоденна діяльність дитячого садка повинна включати такі стимули. У жодному випадку негативні фактори не можуть впливати на орієнтацію; будь-яка дія повинна бути мотивована позитивним використанням ресурсів дитини [19; 21].

Мовне сприйняття може бути присутнім у кожній ігровій сфері діяльності, але важливою частиною педагогічної роботи є активна виховна діяльність батьків. У співпраці з логопедом батькам може бути дуже корисно провести інформаційний вечір. Уже перша бесіда з батьками після того, як дитина потрапляє в дошкільний заклад, визначає шлях подальшої взаємодії садка та родини. Батьки не залишаються наодинці у своїх зусиллях щодо розвитку мовлення своїх дітей, якщо вони мають достатньо інформації про педагогічні методи та терапевтичні програми, які використовуються дошкільними педагогами. Педагоги закликають до ігрового мовного сприймання з позитивними емоціями.

Протоколи бесід, які містять детальні спостереження фахівців, фіксують потенційні хиби мовлення, дають вказівки для розвитку моторики рота та язика, для артикуляції відсутніх звуків і обґрунтовують безперервний процес розвитку мовлення дітей. Крім того, вони сприяють спілкуванню вихователки з іншими фахівцями [1; 7].

Китайські педагоги вважають артикуляцію важливим показником розвитку дитини (зокрема інтелектуального), оскільки дефекти в ньому часто вказують на певні проблеми зі здоров'ям. Учені стверджують, що намагання дитини висловити свою думку за допомогою різних органів артикуляції, таких як руки та очі, вказує на проблеми, і дошкільник повинен отримати

допомогу спеціаліста. Крім того, такі вихованці часто замикаються у собі через страх бути висміяними та уникають спілкування з іншими дітьми, що негативно впливає на їх інтелектуальний розвиток. Китайські педагоги часто вважають, що такі проблеми є результатом нервових порушень, і рекомендують спочатку лікувати ці порушення, а потім працювати над проблемами артикуляції. Крім того, вони показують, що є така група дітей, які несвідомо потребують «малодитячої мови», оскільки дорослі дають їм зрозуміти, що їх люблять більше, тому що вони маленькі та безпорадні. Щоб виправити ці недоліки, необхідно лише змінити підхід до дитини, щоб він відповідав її віку та здібностям [5; 18].

Що стосується розвитку граматичних навичок, у китайських дошкільних програмах вивчаються не лише слова, але й правила слововживання, а також розуміння зв'язків між предметами та часом, простором та іншими об'єктами. Коли дітям дають ці правила разом із реальними прикладами, дошкільники можуть використати їх у різних ситуаціях.

Педагоги пропонують широко застосовувати мовні ритмічні вправи, які забезпечують виникнення і закріплення певного динамічного стереотипу, щоб розвивати навички утворення словосполучень і речень. Педагоги стверджують, що режим, системність і планування занять мають важливе значення для навчання як дітей, які хворі, так і дітей, які здорові.

Вільне оповідання, спеціальні вправи для розширення лексичного запасу, використання просторових і часових понять тощо допомагають розвивати мовні навички. Принцип диференціації дозволяє вихователям змінювати ступінь складності заняття або розширювати варіанти діяльності, щоб пристосувати їх до групи або окремої дитини.

Відповідно до китайської дошкільної педагогіки, бесіди є важливим засобом інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку. Вихователь повинен звертатися до дітей і спонукати їх до активного спілкування, розповідей і запитань. Така поведінка сприяє розвитку комунікативних здібностей. Найважливішим видом комунікативного розвитку розуму є розмова. Діти розвивають уяву та розуміння під час дискусій. Правила спілкування є основою кожної бесіди. Завжди під час невимушеної бесіди вихователь повинен спокійно відкоригувати «неправильне» речення, а не категорично і різко виправляти дітей. Таким чином, дитина отримує задоволення від мовлення. Дошкільнята часто задоволені розмовами, коли бачать,

що інші діти уважно стежать за ними. Коли діти навчаються співати поперемінно, вони навчаються краще спілкуватися [9; 16].

Гра в різних її формах є універсальним методом діяльності в дитячих садках КНР. Педагоги стверджують, що кожна дитина на кожній фазі свого розвитку є особистістю, яка потребує відповідних, ефективних методів виховання та розвитку. Дитина відчуває радість успіху в діяльності, а гра розвиває виконавські навички та вправність, розбуджує фантазію та формує характер. Гра також дозволяє дитині захоплюватися діяльністю, раціонально використовувати свої фізичні та інтелектуальні сили.

Китайські вчителі називають гру особливим видом взаємодії з оточенням. Розвиток стихійної активності є основною характеристикою гри. Педагоги Китаю пропонують різні класифікації ігор для дітей. Ми пропонуємо варіант, який найкраще відповідає інтелектуальному розвитку дитини. На її думку, ігри поділяються на:

- а) здатні рухатися;
- б) навчання;
- в) зображення;
- г) здатність бути винахідливим.

Зважаючи на те, що ігри мають особливе значення для інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку, ми вважаємо за доцільне проаналізувати дослідження китайських педагогів щодо їх детального опису [10; 13].

Рухливі ігри є найпоширенішими в дитячих садках Китаю. Зазвичай рух і діяльність дитини залежать від емоційного настрою та моторної поведінки та відображають гармонію внутрішньої конституції та зовнішнього вигляду. Ритміка, динаміка та мелодика є основними елементами руху. З цієї причини рухливі ігри не лише впливають на фізичний розвиток дитини, але й розвивають її розум, стимулюючи розумові процеси, такі як мислення, мова та мислення.

У китайських педагогах усі ігри мають змагальний характер. Вони сприяють надбанню дошкільником певної кількості знань і навичок прямо чи опосередковано, а також допомагають виконувати навчальні завдання.

Розвиток математичного мислення, розвиток сприйняття величин, фарб і форм, ознайомлення з навколишнім світом і сприйняття різноманітних предметів, розвиток мови та розумового розвитку сприяють дидактичних іграх [2; 15]. Ігри можуть відбуватися окремо, парно або групами.

Відсутність межі між реальністю та ілюзією є ключовим критерієм для ігор зображального ха-

рактеру. Ляльковий театр, ігри-фантазії, ілюзії або фікції є прикладами рольових ігор, які використовуються для імпровізації та руху [11]. Усі вони особливо важливі для інтелектуального розвитку дитини-дошкільника, оскільки вони не лише ознайомлюють дітей із реальністю, але й вчать їх осмислювати різні дії, вчинки, рухи та якості.

У процесі імпровізації обсяг і зміст рольової діяльності змінюються залежно від ситуації, а не визначаються до початку гри. Фахівці китайського дошкільня стверджують, що різноманітні види рольових ігор є надзвичайно важливими для соціального виховання в дитячому садку.

На додаток до рольових ігор виділяються фантазійні ігри. Інша якість, фантазія, є вирішальною в їхньому процесі. Вона допомагає по-особливому сприймати предмети навколишнього середовища в ігровому акті, що дає дітям простір для розвитку фантазії, образного мислення та уяви.

Ігри творчого характеру часто використовуються в роботі з дошкільниками. Особливістю цих ігор є момент творчості, який є особливо важливим для інтелектуального розвитку дитини, оскільки він дає їй можливість створювати нове та визначати своє місце в системі знань і умінь, які вони уже нагромаджали протягом свого дитинства.

У числі цих ігор також є конструктивні та виробничі ігри. У процесі перших дитина створює, будує та використовує різні конструкційні елементи, такі як кулі, циліндрики, брусочки та кубики. Діти роблять речі з різних матеріалів (пластилін, глина, пісок) або з природних форм.

Китайські педагоги-дошкільники використовують ігри форм, щоб об'єктивувати основні поняття геометрії та стереометрії, щоб розвивати елементарні математичні навички. Гра дозволяє дітям дізнатися про геометричні фігури та навчитися їх поєднувати та варіювати [14; 17].

Дошкільники грають у різні ігри, щоб допомогти їм розвиватися, особливо інтелектуально, під час ознайомлення з навколишнім світом. Наприклад, коли дитина описує предмет у кімнаті дитячого садка, вона намагається його детально описати, щоб інші могли здогадатися, про що іде мова. Або: діти називають знаряддя праці чи особливості певної професійної діяльності, а інші діти повинні зрозуміти, у якій професії використовують ці пристрої або для якої роботи вони мають значення. Діти «продають» декоративні, польові, лугові та інші квіти, а «покупець» повинен сказати, яку рослину він

хоче купити в грі «Квітковий магазин». Парами можуть виставлятися також листки та плоди.

Ці ігри заохочують дітей і навчають їх зіставляти, порівнювати, аналізувати та визначати важливе та другорядне. Це особливо корисно для інтелектуального розвитку дитини-дошкільника.

В китайських дитячих садках будь-яка робота з дітьми дошкільного віку завжди є грою. На сторінках періодичної преси часто критикуються заклади, які намагаються відійти від гри як провідного виду діяльності дітей, і уподібнити дошкільну освіту до навчання у початковій школі. З цієї причини дошкільні вчителі знають, як організовувати різні види ігор і активно беруть участь у практичній діяльності.

Китайські педагоги вважають гру, особливо рольову, важливою для інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку, оскільки саме гра дозволяє дітям проводити власні дослідження. Діти навчаються імітувати голоси тварин, імітуючи пищення, гарчання, шипіння та гавкіт. Так само вони охоче наслідують звуки транспортних засобів, наприклад пожежних машин або поліцейських автомобілів із сиреною. Спонтанна рольова гра дошкільнят (сім'я, лікар та ін.) розвивається. Діти «вживаються» в різні ролі, які іноді вже визначені, і створюють різні характери, імітуючи мову дорослих. Однак рольова гра не відбудеться, якщо не буде досягнуто консенсусу щодо конкретних правил гри, таких як дію, місце та умови гри. Зрозуміло, що індивідуальні ідеї дітей також повинні втілюватися в грі. Китайські дошкільні педагоги виділяють такі основні компоненти рольових ігор:

- а) моделювання;
- б) неіснуюча зміна реальності;
- в) бездіяльність;
- г) стійкість;
- д) згоду;
- е) вербальне висловлення [4; 12].

Рольову гру можна визначити як діяльність, у якій діти самостійно змінюють плановані варіанти місця, інструментів і методів гри на творчі. Педагоги вважають, що рольова гра розвиває моторику, мову та позитивні риси характеру. Дитина також отримує можливість виражати свої думки та почуття.

Зазвичай вихователька керує грою, починаючи її, але згодом виходить із неї, коли це можливо. Телепередачі визначають багато лялькових ролей вільної гри. При цьому особливо добре розвивається мовлення. Діти асоціюють себе з певною лялькою і переймають її риси та мовні особливості. Тримавши ляльку

на паличці, дитина розвиває моторні здібності, а імітація її мови та реакцій допомагає їй розвивати свій інтелектуальний потенціал [9; 13].

Китайські вчителі вважають, що співпраця, співпраця в естетичній та інтелектуальній сферах, співпраця в спорті, співпраця в проектах навколишнього середовища та безпосередні зустрічі з реальним світом навколо нас – це чудові способи сприяти активності дитини, збагачувати її розум і розвивати мислення. Удосконалення способу сприйняття предметного світу та соціального навколишнього середовища дозволяє дітям бути більш самодостатніми та ефективними [5].

Експеримент також вважається корисним методом дослідження інтелектуального розвитку дошкільників. Діти бачать, що магніт притягує цвяхи та скріпки, але не паперові марки. Діти роблять певні висновки, перевіряючи дію магніту таким чином. Однак, оскільки вони ще не володіють достатніми знаннями для цього і не вміють виконувати таку мислительну операцію, як узагальнення, педагог не повинен вимагати від них узагальнювальних висловлювань.

Китайські вчителі мають особливі вимоги до методично правильного використання різних видів вправ для дітей. Діти виконують діяльність, яка схожа на тренування, виконання та повторення. Дитина діє природним чином, повторюючи ту чи іншу діяльність. Усі вправи, організовані вихователями у садку, мають на меті досягти успіху та розвинути свої навички та здібності.

Вправи в дитячому садку особливо важливі, оскільки вони можуть мати подвійний ефект. Китайські вчителі наголошують на цьому, щоб вихователям було легше уникнути серйозних помилок, коли вони працюють з дошкільнятами. З одного боку, навчання без вправи неможливе. Діти вправляються стихійно під час вільної гри. З іншого боку, фізичні вправи можуть перетворюватися на шкільні заняття, що, у найгіршому випадку, є неприйнятним для розвитку дитини в дитячому садку. Дошкільні працівники постійно пам'ятають про небезпеку, яку нескінченна, монотонна, нудна та позбавлена змісту вправа нав'язує дитині ззовні. Щоб не порушити принцип самодіяльності, досвідчений вихователь повинен знати, скільки повторень є доцільними та відповідно до вимог старших [8].

Дітям пропонуються вступні вправи з метою розвитку початкових навичок у різних сферах діяльності, особливо інтелектуальних. Китайські педагоги вважають, що вони повинні бути ненав'язливими та виконувати правило «від легкого до складного».

Китайські вихователі використовують корекції для впровадження принципу самодіяльності. Вихователька повинна постійно спостерігати за дітьми під час вступних вправ або тривалих фаз вправи, щоб переконатися, що діти виконують правильні дії. Оскільки хибні виконавські навички не можуть шліфувати діяльність, педагог дає дітям правильні або найкращі рішення. У дитячому садку неприйнятно навчати дітей робити погані речі. Педагоги часто дають приклад іншим дітям, щоб вони зробили те саме. Якщо ж усі діти часто помиляються, вихователька повинна сама показати вправу чи підказати діяльність, яка відповідає цьому. Виховання на власному прикладі вихователя застосовується лише в ситуаціях, коли інших варіантів немає. Виконання таких вправ не має на меті розвиток моторної або пізнавальної кваліфікації, а більше сприяти розвитку дитини в цілому [19; 21].

У роботі з дошкільниками для їх інтелектуального розвитку педагоги вітають спонтанні ідеї, фантазію та спроби створити оригінальний дизайн ідеї чи діяльності. Китайська дошкільна педагогіка використовує широкий спектр стратегій для роботи з дітьми дошкільного віку. Гра в усіх її видах (імпровізація, ролі, фантазійні, дидактичні, рухливі, конструктивні, виробничі ігри, ігри зображального та творчого характеру тощо) вважається важливим і ефективним методом розвитку інтелекту дитини дошкільного віку.

Особлива увага приділяється спостереженню як методу діяльності дітей; експеримент є

доцільним методом розвитку інтелектуального розвитку дошкільників; важливим є метод безпосереднього спілкування з навколишнім середовищем та предметами навколишньої дійсності, який також називають «предметною зустріччю». Наше дослідження показує, що такі методи дослідження, як класифікація, ранжування (розташування в певній послідовності) і порівняння (наприклад, поняття простору та часу), мають вирішальне значення для процесу інтелектуального розвитку дитини.

Використання різноманітних наочних засобів, таких як зображення, моделі, предмети, діапозитиви та малюнки, є особливо важливим для китайських вчителів під час роботи з дітьми. Китайські дошкільні заклади часто використовують магнітофони, книги, телефони та телевізори як засоби навчання.

Висновки. В КНР розроблено та впроваджено систему методів і засобів, що забезпечує ефективний інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку. Ця система ґрунтується на наступних принципах: наочність (використання наочних матеріалів (картинок, іграшок, природних матеріалів) сприяє кращому засвоєнню знань і розвитку пізнавальної активності дітей; грайливість (використання ігрових методів робить процес навчання цікавим і захоплюючим для дітей); індивідуальний підхід (урахування індивідуальних особливостей кожної дитини забезпечує її максимальний розвиток). Досвід КНР може бути корисним для України при розробці програм та методичних посібників для дошкільних навчальних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончарова, Є., Сліпченко, Л. Дидактичний потенціал активних та інтерактивних методів навчання. *Витоки педагогічної майстерності*, 2019, (23), 41-45.
2. Цзян Г. і др. Нормативна база сучасного естетичного виховання в Китаї. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2020. №. 55. С. 102-137.
3. Калічак Ю. Особливості функціонування недержавних закладів дошкільної освіти за кордоном. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. С. 138.
4. Коченгіна, М. В. Використання активних методів навчання у процесі формування готовності вихователів дошкільного навчального закладу до створення безпечного інформаційного середовища для дітей дошкільного віку. *Наукові записки кафедри педагогіки*, 2016, (39), 112-117.
5. Лонг, Х. Використання народної музики у дитячому садку – на прикладі дитячого садка м. Ухань. Ухань: Центральний Китайський пед. ун-т, 2014. 47 с.
6. Микуліна А. К., Синичка Є. Б. Розвиток дошкільників в процесі виготовлення виробів способом оригамі. 2019. 72 с.
7. Підлипняк І. Ю. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку: особливості освітньо-виховного процесу // *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Педагогіка. Соціальна робота"*. 2017. Вип. 2(41). С. 194-198.
8. Романова І. А. Порівняльний аналіз використання інтелектуальних ігор у навчально-виховному процесі // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2014. №. 3. С. 64-69.

9. Стернік, В., Бурачик, О. Порівняльна характеристика традиційних та інтерактивних методів навчання. *Нова педагогічна думка*, 2018, (2), 51-53.
10. Сунь Ц. Формування музично-творчих здібностей дітей дошкільного віку в КНР засобами Сузукі-методу : дис. Харківський національний педагогічний університет імені ГС Сковороди, 2022.
11. Хао Ч. Музичний розвиток дошкільника очима китайських та українських педагогів //Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2021. №. 56. С. 83-107.
12. Цзінцю С. Інтерпретація результатів сформованості музично-творчих здібностей дітей дошкільного віку в КНР засобами Сузукі-методу. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2019. Т. 1. №. 44. С. 251–259.
13. Ці Й. Китайська народна музика. Баодін: Видавництво Хебейського університету, 2013. 401 с.
14. Чжан Ц. Відчиняє двері мудрості і сприяє всебічному розвитку: Про реалізацію етнічної народної музики в дошкільній музичній освіті. *Театральний дім*. Ухань, 2015. № 12. С. 204–205.
15. Шелестова Л. В. Інтелектуальний розвиток старших дошкільників і першокласників: теорія і практика. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2017. Т. 6. №. 61. С. 21–26.
16. Шпарик О. Поняття «освітній розвиток» та «реформування освіти» у сучасному науковому дискурсі України та Китаю. *Український педагогічний журнал*. 2019. №. 3. С. 38–49.
17. Шуцзюань Б. Особливості розвитку дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти в КНР. 2019. 285 с.
18. Cheung K. C. K., Wong R. K. S. Income Effects on the Intellectual Development of Children from Low-Income Families in Hong Kong: The Mediating Role of Parental Investment and Parental Stress. *Child and Adolescent Social Work Journal*. 2021. Т. 38. С. 337–346.
19. Guo D. et al. Development of information integration in the visual working memory of preschoolers. *Child development*. 2022. Т. 93. №. 6. С. 1793–1803.
20. Song H. Q., Lau P. W. C., Wang J. J. Investigation of the motor skills assessments of typically developing preschool children in China. *BMC pediatrics*. 2022. Т. 22. №. 1. С. 1–17.
21. Wang L. et al. Teacher qualifications and development outcomes of preschool children in rural China. *Early Childhood Research Quarterly*. 2020. Т. 53. С. 355–369.

Стаття надійшла до редакції 09.10. 2023

Стаття рекомендована до друку 15.11. 2023

Bao Shujuan

recipient of the third educational and scientific level of higher education

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, St. Alchevsky, 29, Kharkiv, Ukraine, 61022

baozi288@126.com <https://orcid.org/0009-0000-1673-8366>

METHODS AND MEANS OF INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN IN CHINA

Formulation of the problem. Intellectual development of preschool children is one of the most important tasks of modern education. In China, considerable attention is paid to this problem. A number of methods and tools aimed at stimulating children's cognitive activity, development of their thinking, memory, attention, speech and other mental processes have been developed and implemented. The purpose of the article is to determine the methods and tools that contribute to the intellectual development of preschool children in the People's Republic of China.

Materials and methods: analysis of scientific literature on the problem of intellectual development of preschool children; study of programs and methodological manuals used in preschool educational institutions of the People's Republic of China; a review of online resources devoted to this topic.

Results. In China, a wide range of methods and tools are used for the intellectual development of preschool children, which can be conventionally divided into the following groups:

- games and game exercises. Games are one of the most effective methods of developing children's cognitive activity. Many games have been developed in the PRC aimed at developing thinking, memory, attention, speech, imagination and other mental processes;
- classes on speech development. Considerable attention is paid in China to the development of children's speech. At speech development classes, children learn to pronounce sounds clearly, build sentences correctly, tell poems, retell fairy tales and create their own stories;
- mathematics classes: In mathematics classes, children get to know numbers, geometric figures, learn to count, measure and solve simple problems;
- science classes: In science classes, children get to know the world around them, learn to observe, investigate and draw conclusions;
- art classes: Art classes contribute to the development of creative imagination, aesthetic taste and fine motor skills of hands.

Conclusions. In the People's Republic of China, a system of methods and tools has been developed and implemented, which ensures the effective intellectual development of preschool children. This system is based on the following principles: visibility (the use of visual materials (pictures, toys, natural materials) promotes better assimilation of knowledge and the development of children's cognitive activity; playfulness (the use of game methods makes the learning process interesting and exciting for children); individual approach (taking into account individual characteristics of each child ensures its maximum development.) The experience of the People's Republic of China can be useful for Ukraine in the development of programs and methodological manuals for preschool educational institutions.

Key words: intellectual development, preschool age, China, methods, means, games, speech, mathematics, natural science, art.

REFERENCES

1. Goncharova, E., Slipchenko, L. (2019). Didactic potential of active and interactive teaching methods. Origins of pedagogical skill, (23), 41-45.
2. Itszian, H. et al. (2020). Normative base of modern aesthetic education in China. *Means of educational and research work*. 55, 102-137.
3. Kalichak, Yu. (2018). Peculiarities of the functioning of non-state preschool education institutions abroad. *Current issues of humanitarian sciences*. 138.
4. Kochengina, M. V. (2016). The use of active learning methods in the process of forming the readiness of preschool teachers to create a safe information environment for preschool children. *Scientific Notes of the Pedagogy Department*, (39), 112-117.
5. Lonh, Kh. (2014). The use of folk music in a kindergarten - on the example of a kindergarten in Wuhan. 47
6. Mykulina, A. K. & Synychka, Ye. B. (2019). Development of preschoolers in the process of making origami products.
7. Pidlypniak, I. Yu. (2017). Logical and mathematical development of preschool children: peculiarities of the educational process. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series «Pedagogy. Social work»*. 2(41), 194-198.
8. Romanova, I. A. (2014). Comparative analysis of the use of intellectual games in the educational process. *Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*. 3, 64-69.
9. Sternik, V., Burachyk, O. (2018). Comparative characteristics of traditional and interactive teaching methods. *New pedagogical thought*, (2), 51-53.
10. Sun, Ts. (2022). Formation of musical and creative abilities of preschool children in the People's Republic of China using the Suzuki method: *diss. - Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda*, 2022.
11. Khao, Ch. (2021). Musical development of preschoolers through the eyes of Chinese and Ukrainian teachers. *Means of educational and research work*. 56, 83-107.
12. Tszintsiu, S. (2019). Interpretation of the results of the formation of musical and creative abilities of preschool children in the People's Republic of China using the Suzuki method. *Scientific Notes of the Pedagogy Department*. 1, 44. 251-259.
13. Tsi, Y. (2013). Chinese folk music. Baoding: Hebei University Press, 401.
14. Chzhan, Ts. (2015). Opens the door to wisdom and promotes comprehensive development: About the implementation of ethnic folk music in preschool music education. *Theater house*. 12. 204-205.
15. Shelestova, L. V. (2017). Intellectual development of older preschoolers and first-graders: theory and practice. *Education and development of a gifted personality*. T. 6, 61. 21-26.
16. Shparyk, O. (2019). Concepts of «educational development» and «educational reform» in the modern scientific discourse of Ukraine and China. *Ukrainian Pedagogical Journal*. 3, 38-49.
17. Shutsziuan, B. (2019). Peculiarities of the development of preschool children in preschool education institutions in the People's Republic of China.
18. Cheung, K. C. K. & Wong, R. K. S. (2021). Income Effects on the Intellectual Development of Children from Low-Income Families in Hong Kong: The Mediating Role of Parental Investment and Parental Stress. *Child and Adolescent Social Work Journal*. T. 38, 337-346.
19. Guo, D. et al. (2022). Development of information integration in the visual working memory of preschoolers. *Child development*. T. 93, 6.1793-1803.
20. Song, H. Q., Lau, P. W. C. & Wang, J. J. (2022). Investigation of the motor skills assessments of typically developing preschool children in China. *BMC pediatrics*. T. 22, 1. 1-17.
21. Wang, L. et al. (2020). Teacher qualifications and development outcomes of preschool children in rural China. *Early Childhood Research Quarterly*. T. 53. 355-369.

The article was received by the editors 09.10. 2023

The article is recommended for printing 15.11. 2023